

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (A. Paniș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, G. Dașchevici, V. Negru)

DECIZIE

07 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Dumitru Ceapa împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea stabilirii și
achitării alocației nominale,
împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 iunie 2019, Ceapa Dumitru a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând încasarea alocației
nominale în cuantum de 500 de lei lunar începând cu 01 septembrie 2016, la
momentul depunerii suma restantă constituind 17 000 de lei (f.d.3).

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că fiul său, Ceapa Serghei, a fost
recrutat pentru serviciul militar activ în Afganistan. În timpul serviciului militar
feciorul s-a îmbolnăvit, iar la xxxx a decedat, fapt confirmat prin certificatul de
deces II - IOC nr. 390933 eliberat la 13 decembrie 1984, de către OSC or.
Tașchent, r-nul Leninschii.

Prin decretul președintelui URSS din 17.12.1990, fiul reclamantului a fost
decorat, postmortem, cu ordinul Steaua Roșie, fapt confirmat prin legitimația L nr.
768679.

Relația de rudenie de gradul întâi între reclamantul Ceapa Dumitru și
defunctul Ceapa Serghei se confirmă prin adeverința de naștere X - BM nr. 480708
din 23.03.1990 eliberată de OSC Căinari.

Indică asupra faptului că, potrivit hotărârii Parlamentului nr. 533 din
13.07.1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu

distincții de stat ale fostei U.R.S.S., ordinul Steaua Roșie corespunde cu ordinul Ștefan cel Mare.

Face referire la art. 21 alin. (1) lit. b) și art. 22 alin. (11) din Legea nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, care prevede instituirea alocației lunare de stat pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”, alocația prevăzută la art. 21 alin. (1) lit. b) se stabilește în cuantum de 500 de lei.

Reclamantul s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat achitarea alocației lunare în sumă de 500 de lei din data de 01.09.2016, suma la momentul de față constituind 16 000 de lei (f.d. 13).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-994/19 din 18.05.2019, reclamantului i-au fost refuzate solicitările înaintate.

Prin hotărârea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea și recunoscut ca ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-994/19 din 18 mai 2019 privind refuzul în stabilirea alocației nominale de 500 lei.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite, începând cu data de 01 septembrie 2016, alocația nominală în cuantum de 500 (cinci sute) lei lunar lui Ceapa Dumitru (f.d.63, 66-70).

La 03 martie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat, iar la 26 iunie 2020, a depus apel motivat, prin care a solicitat admiterea apelului cu casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 65, 84-86).

Prin decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 76, 77-85).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Ceapa Dumitru are dreptul la alocația nominală în mărime de 500 lei pentru fiul său Ceapa Serghei decorat post-mortem cu ordinul „Steaua Roșie”, așa cum distincția de stat a fostei U.R.S.S. - ordinul „Steaua Roșie” a fost echivalată după importanță cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare”.

Sub acest aspect, Completul judiciar a subliniat că, conform pct. 1 din Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat, cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale Republicii Moldova. Astfel, se deduce că, răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-994/19 din 18 mai 2019, este ilegal, și urmează a fi anulat, pe motiv, că concluziile expuse în acest refuz derivă din interpretarea eronată a normelor de drept enunțate.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond întemeiat a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să achite lui Ceapa Dumitru alocația nominală de stat pentru merite deosebite față de stat (ordinul „Steaua Roșie” a fostei U.R.S.S.) în mărime de 500 lei lunar, începând cu 01.09.2016, dat fiind că, prin concluziile expuse anterior s-a constatat cu certitudine că răspunsul enunțat este ilegal.

Colegiul a conchis că, instanța de fond corect a aplicat normele de drept care se referă cauzei, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

La 12 martie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale, a expediat recursul nemotivat împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, ulterior la 23 aprilie 2021 a depus recursul motivat, solicitând casarea deciziei contestate și emiterea unei decizii noi (f.d. 138, 140, 148-151).

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând că, cuantumul alocației lunare în conformitate cu art. 22 alin. (1) lit. b) a Legii nr. 190-XV din 08.05.2003 cu privire la veterani, pentru persoanelor decorate cu ordine, cu excepția persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II și III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 100 de lei. Iar, lit. d) al legii enunțate, stabilește expres că, persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” sau „Slava Muncii” de clasele I, II și III ori persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste – 500 de lei.

Conform articolului 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 16 februarie 2021, fiind recepționată de către recurent la 06 aprilie 2021 (f.d. 144).

Prin urmare, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la 12 martie 2021 nemotivat și ulterior la 23 aprilie 2021 motivat, este în termen.

La 26 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului copia cererii de recurs, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință asupra recursului declarat, însă până în prezent, intimatul nu și-a valorificat acest drept.

Prin încheierea din 26 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în recurs pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul urmează să fie admis din considerentele ce preced.

În conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează parțial decizia instanței de apel și emite o nouă decizie în partea casată.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform art. 194 din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Astfel, probatoriul acumulat la materialele dosarului demonstrează că, defunctul Ceapa Serghei participând la conflictul armat din Afganistan, s-a îmbolnăvit de xxxx, iar la data de xxxx a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces II-MC Nr.-390933 eliberat de către OSC r-nul Leninschii, or. Tașchent la 13.12.1984 (f.d.12, 28).

Conform certificatului de naștere nr. 50 seria X-EM Nr. 480708 din xxxx, părinții lui Ceapa Serghei Dumitru sunt Ceapa Dumitru Ignat, de naționalitate moldovean și Ceapa Feodora Serghei, de naționalitate moldoveancă (f.d.32).

La 12 aprilie 2019, în urma adresării reclamantului Ceapa Dumitru către Casa Națională de Asigurări Sociale în vederea calculării și achitării alocației de stat pentru merite deosebite de stat, în mărime de 500 de lei lunar, începând cu 01.09.2016, a fost emis răspunsul nr. C-994/19 din 18.05.2019 privind refuzul stabilirii alocației nominale în cuantum de 500 de lei, din considerentul că, ordinul „Красная Звезда” (Stea Roșie) nu poate fi echivalat cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare” (f.d. 14).

La 19 iunie 2019, Ceapa Dumitru a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând încasarea din contul pârâtului a alocației în mărime de 500 de lei lunar pentru distincția de stat acordată post-mortem feciorului său – Ceapa Serghei, începând cu 01 septembrie 2016, la momentul depunerii cererii suma restantă constituind 17000 de lei (f.d.3).

Judecând cauza în fond prima instanță, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 26 februarie 2020, a admis acțiunea, s-a recunoscut ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-994/19 din 18 mai 2019 privind refuzul în stabilirea alocației nominale de 500 de lei.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite, începând cu data de 01 septembrie 2016, alocația nominală în cuantum de 500 de lei lunar lui Ceapa Dumitru.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 16 februarie 2021 a respins apelul declarat de către Casa Națională de

Asigurări Sociale, a menținut hotărârea din data de 26 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe menținută prin decizia instanței de apel, reține că, soluția instanțelor ierarhic inferioare în partea anulării răspunsului nr. C-994/19 din 18 mai 2019 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la refuzul în stabilirea alocației nominale de 500 de lei, este justă și argumentată, având la bază normele legale incidente raportului juridic litigios și cumulul probelor administrate, cărora le-a fost dată aprecierea cuvenită.

Conform pct. 2 lit. b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413 din 27 noiembrie 2003, au dreptul la alocație nominală cetățenii Republicii Moldova - beneficiari de pensii (pentru limită de vîrstă, de invaliditate, de urmaș, pentru vechime în muncă) stabilite conform Legii nr. 156- XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, încadrați în următoarea categorie: persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova, prin Hotărârea Parlamentului nr. 533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldovadecorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S.

Potrivit Anexei la Hotărârea Parlamentului nr. 533-XIII din 13 iulie 1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldovadecorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., distincției de stat a Republicii Moldova - ordinul „Ștefan cel Mare” îi corespunde următoarele distincții ale fostei U.R.S.S.: ordinul Drapelul Roșu, ordinul „Războiul pentru Apărarea Patriei” clasele I și II, ordinul Steaua Roșie, ordinul Slava și ordinul „Pentru bărbăție personală”.

În conformitate cu pct. 5 din Regulamentul menționat, alocațiile nominale se stabilesc conform prevederilor art. 21 alin. (2) lit. a) și b) din Legea cu privire la veterani.

Conform art. 21 alin. (1) lit.b) din Legea cu privire la veterani nr. 190 din 08.05.2003 (cu modificările și completările Legii nr. 308 din 23.12.2016, în vigoare din 01.09.2016), se instituie alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat după cum urmează: alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”.

În temeiul art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la veterani nr. 190 din 08.05.2003, alocația nominală se stabilește în următoarele quantumuri: persoanelor decorate cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al Muncii Socialiste - 500 de lei.

Reieșind din cadrul legal enunțat în coroborare cu cele constatate din materialele cauzei, instanța de recurs constată că instanțele ierarhic inferioare just au concluzionat că, Ceapa Dumitru are dreptul la alocația nominală în mărime de 500 de lei pentru fiul său Ceapa Serghei decorat post-mortem cu ordinul „Steaua Roșie”, așa cum distincția de stat a fostei U.R.S.S. - ordinul „Steaua Roșie” a fost echivalată după importanță cu distincția de stat a Republicii Moldova - ordinul

„Ștefan cel Mare”. La acest capitol, completul judiciar evidențiază că, conform pct. 1 din Hotărârea Parlamentului cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat nr. 533-XIII din 13 iulie 1995, cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale Republicii Moldova.

Totodată, Colegiul constată că atât prima instanță, cât și instanța de apel la adoptarea deciziei au dat o apreciere greșită legislației în partea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili și achita începând cu data de 01 septembrie 2016 alocația nominală în cuantum de 500 de lei lunar lui Ceapa Dumitru.

În susținerea concluziei enunțate, instanța de recurs reține ca fiind imperioase cazului prevederile art. 24 alin. (2¹) din Legea cu privire la veterani nr. 190 din 08.05.2003, care stipulează că, alocațiile pentru merite deosebite, prevăzute la art. 21 alin. (1) lit. b), se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

La acest capitol, instanța de recurs învederează că, reclamantul, Ceapa Serghei s-a adresat cu cerere prin care a solicitat achitarea alocației lunare la 12 aprilie 2019 (f.d. 13), astfel instanțele ierarhic inferioare urmau a stabili achitarea alocației nominale în cuantum de 500 de lei lunar lui Ceapa Dumitru din data depunerii cererii cu toate actele necesare, așa cum prevede expres art. 24 alin. (2¹) din Legea cu privire la veterani nr. 190 din 08.05.2003.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, instanțele ierarhic inferioare corect au decis asupra ilegalității răspunsului adoptat de către Casa Națională de Asigurări Sociale însă greșit au stabilit data de când urmează a fi încasată alocația nominală de 500 de lei.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel urmează a fi casate parțial, în partea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili și achita începând cu data de 01 septembrie 2016 alocația nominală în cuantum de 500 de lei lunar lui Ceapa Dumitru.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b), alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili și achita începând cu data de 01 septembrie 2016 alocația nominală în cuantum de 500 de lei lunar lui Ceapa Dumitru, cu adoptarea unei decizii noi în această parte, prin care:

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale de a stabili și achita lui Ceapa Dumitru, începând cu data de 12 aprilie 2019, alocația nominală în cuantum de 500 de lei lunar.

În rest, se menține decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Victor Burduh